

RETROACTA EN PERSPECTIEF
Academische Werkplaats
De-Institutionalisering

Prof. Griet Roets

Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek, UGent

Leren van onze geschiedenis?

Het 'Asiel'

Ruimtelijk gesitueerd aan de rand van de samenleving in afgesloten, zelfvoorzienende zorgcampus

Architecturaal karkas van hospitaalmodel

Scherpe maatschappijkritiek leidt tot De-Institutionalisering

Schending van mensenrechten (cf. VN-verdrag)

De-Institutionalisering als transitie

Ontmantelen van institutionele zorg

Vervangen door zorg en ondersteuning in de gemeenschap, extra impuls door de vermaatschappelijking van de zorg

Een tweede, meervoudige transitie

Op zoek naar toekomstscenario's: waar de schoen wringt

1. De gemeenschap

2. De niet-aanbare burger

3. Het woon-zorg-vraagstuk

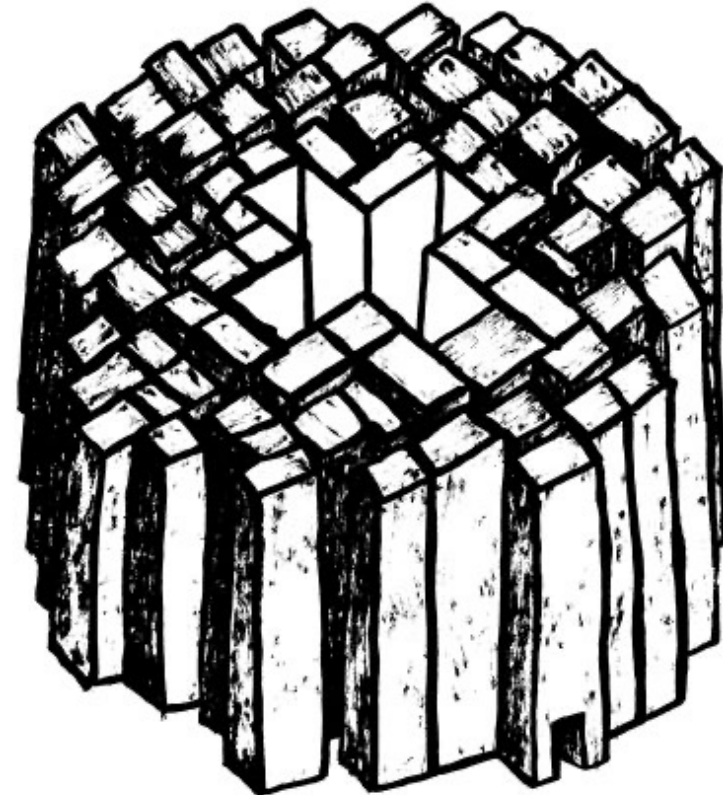
1. De gemeenschap

De 'community turn'

Her-schaling van verantwoordelijkheden naar de gemeenschap, maar wat bedoelen we met 'de gemeenschap'? (ruimtelijk kapitaal)

Wat bedoelen we met 'warme solidariteit' in de gemeenschap?

Wat doen we met onder/bescherming en het op reis gaan van institutionele, professionele cultuur: 'institutionalisation@home', 'institution-like practices', 'community institutions', 'trans-institutionalisation', 'extitutions', 'asylum without walls' within the community,...

2. De niet-aanbore burger

Her-balanceren tussen formele en informele zorg
in tijden van de implementatie van de
persoonsvolgende financiering

Zorg en ondersteuning vrij kiezen, inkopen, en
managen als consument

Wat betekent dat voor burgers die in een
optelsom van kwetsbaarheden terecht komen,
vooral tijdens cruciale levenstransities?

Wat betekent dat voor burgers die bijgevolg
residentiële zorg blijven(d) nodig hebben en
professionals die de zorgarbeid doen:
leefbaarheid?

$$2 + 2 = 5$$

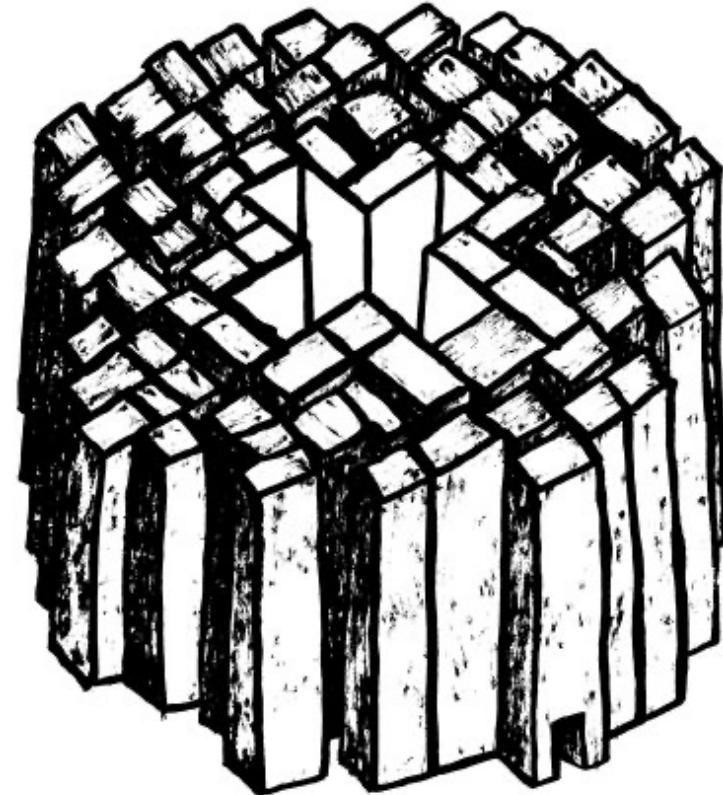
3. Het woon-zorg-vraagstuk

PVF als urgentie voor herontwikkeling bij zorgconsortia

Momentum voor innovatie gedragen door zorgaanbieders, in coalitie met lokale besturen: capaciteit, macht, en kapitaal

Innovatie en experiment: geïsoleerde zorgomgevingen transformeren naar omgevingen waar het goed wonen, goed samen leven, en goed werken is

Gebrek aan kennis, ervaring, en institutioneel opdrachtgeverschap: belang van proces en draagvlak maken

Onze geschiedenis hedendaags herschrijven

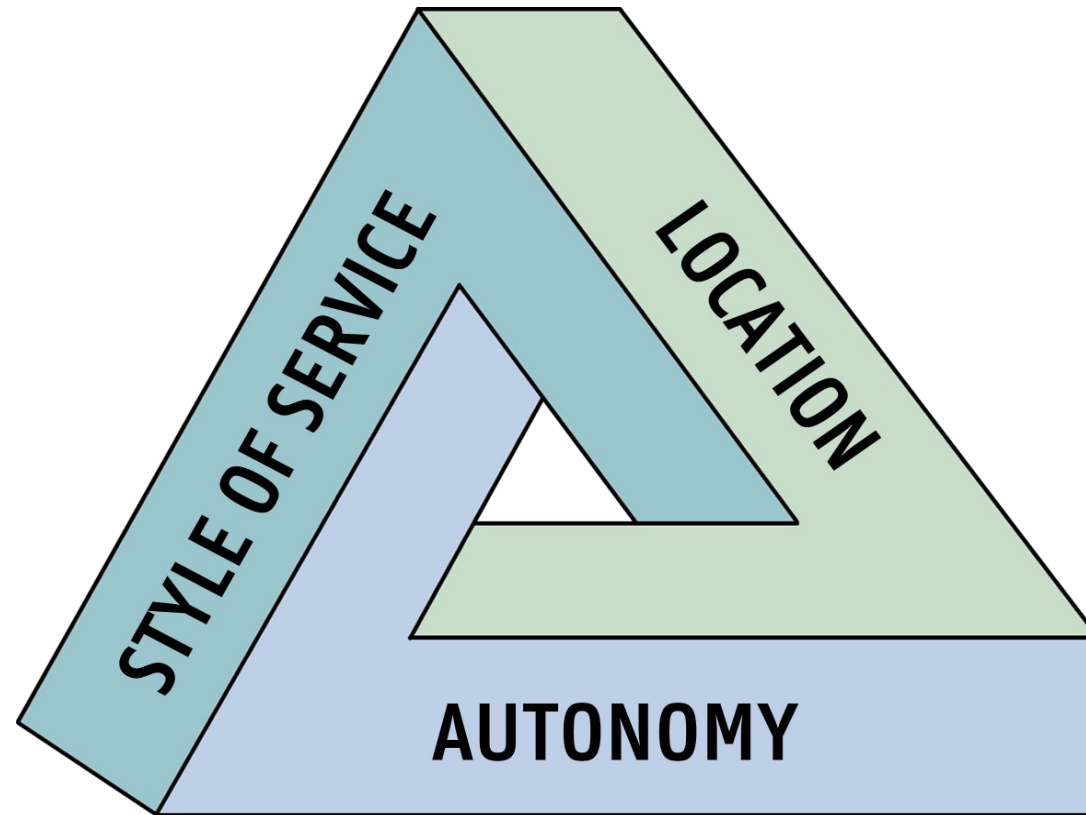
Pilootprojecten Onzichtbare Zorg (2014- ...)

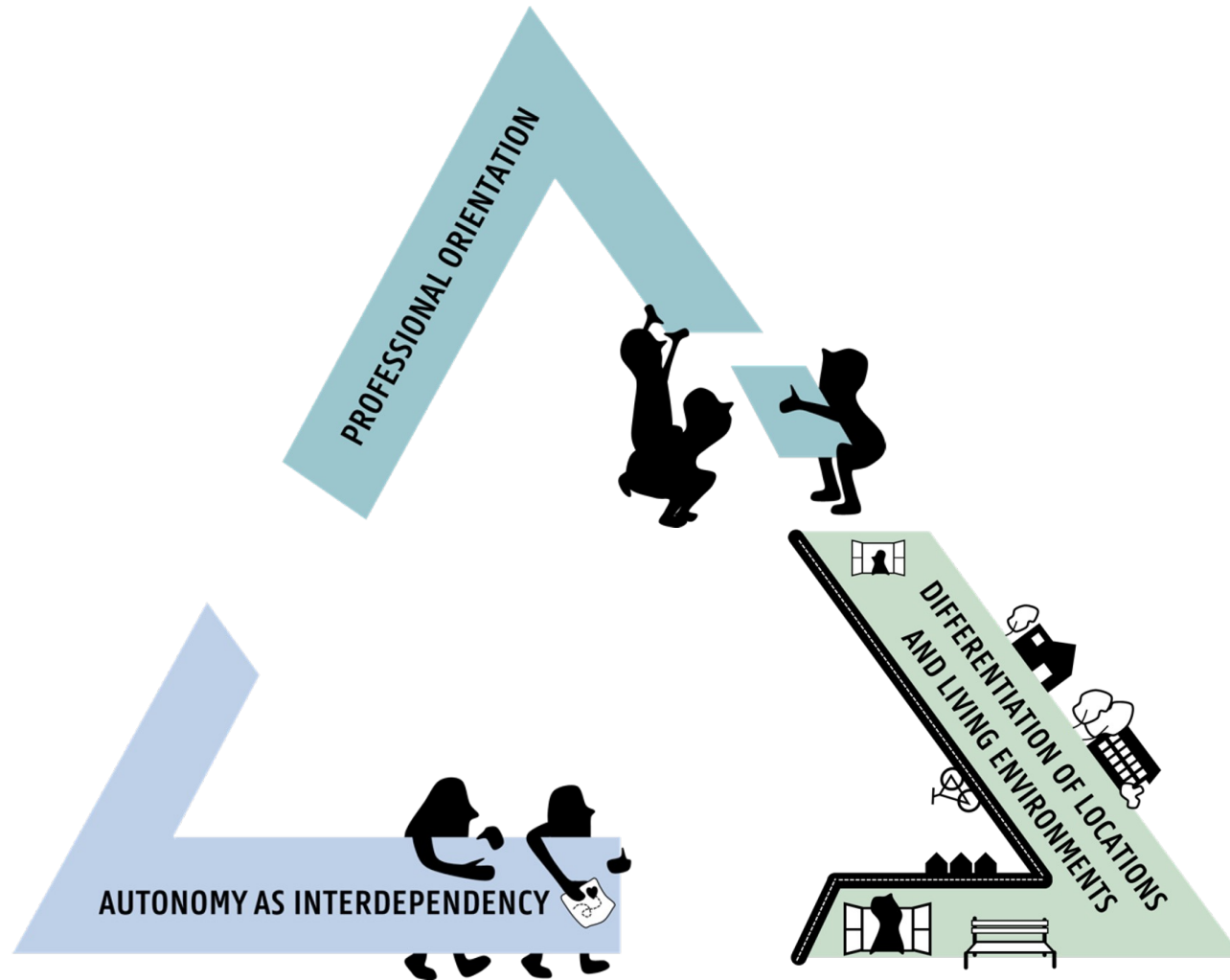
Take Care! Atelierreeks (2019-2021)

Onderzoeksproject “Evaluatie- en inspiratiekader de-institutionalisering: ruimte voor zorg” in opdracht van VAPH (2021)

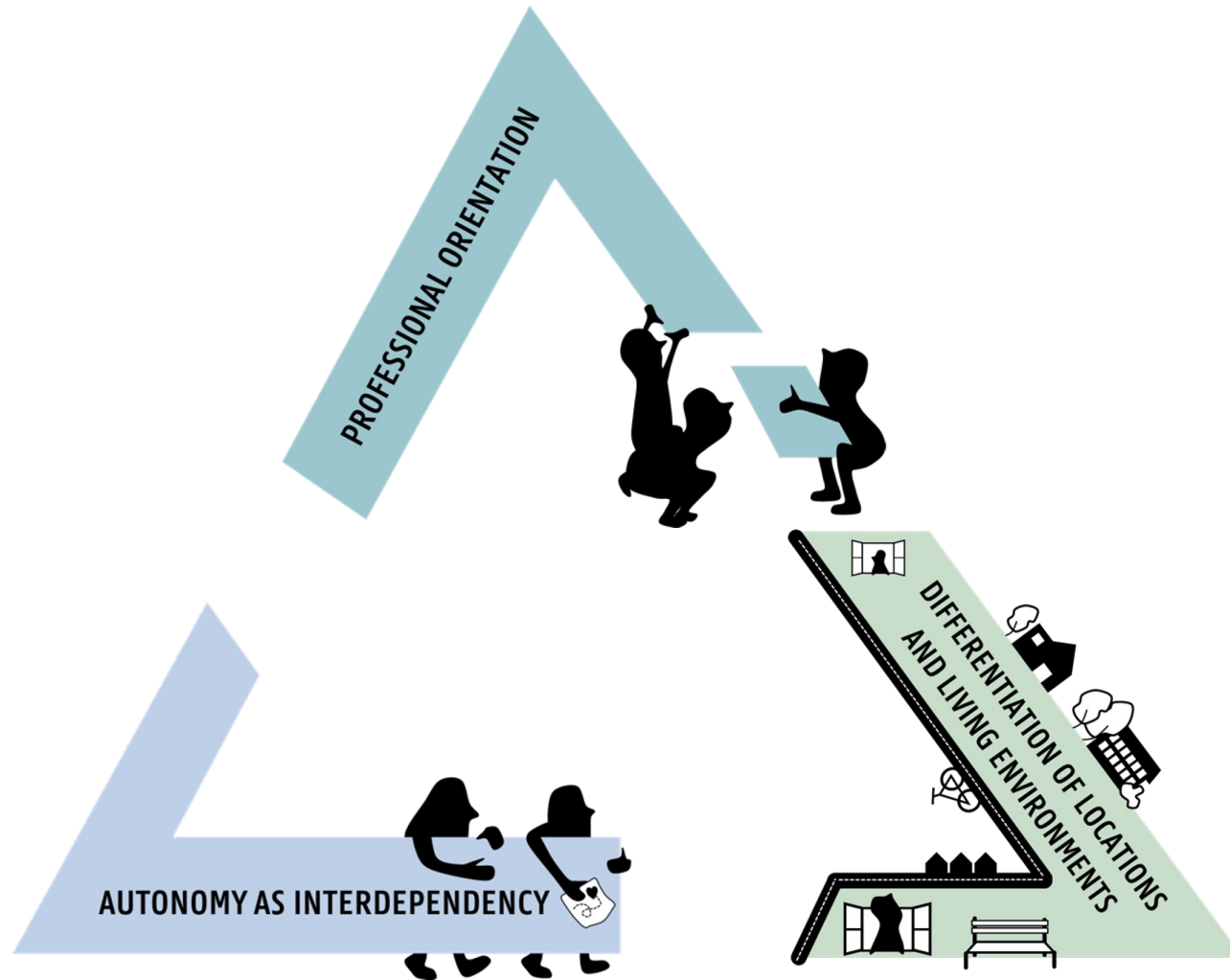
Toekomstperspectief: ruimte maken voor zorg Van transitie naar transformatie

**VOORUITBLIK:
INHOUDELIJKE FOCUS & WERKING**

**Toon Benoot, Dries Cautreels en
Matthias Remmery**
Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek, UGent

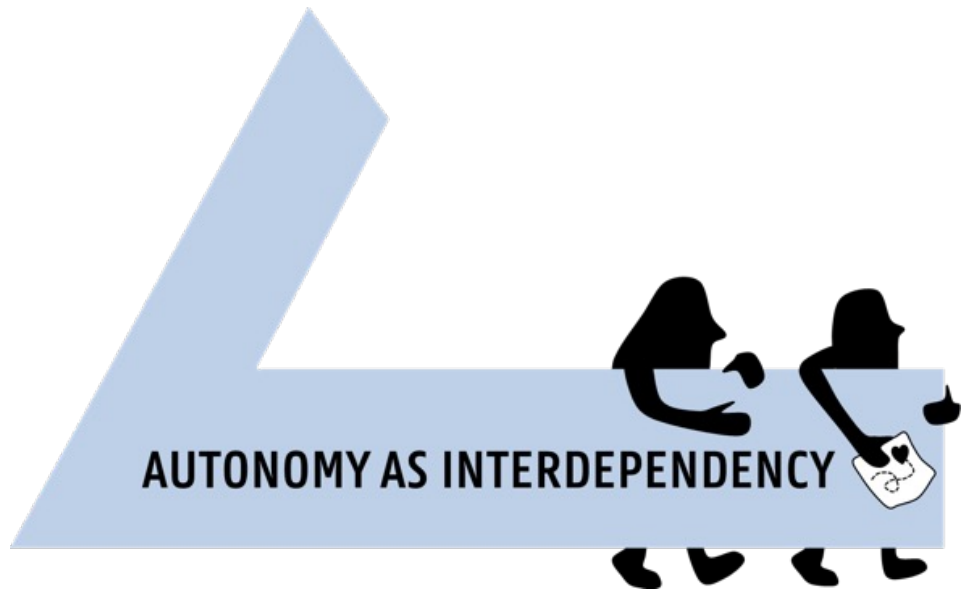

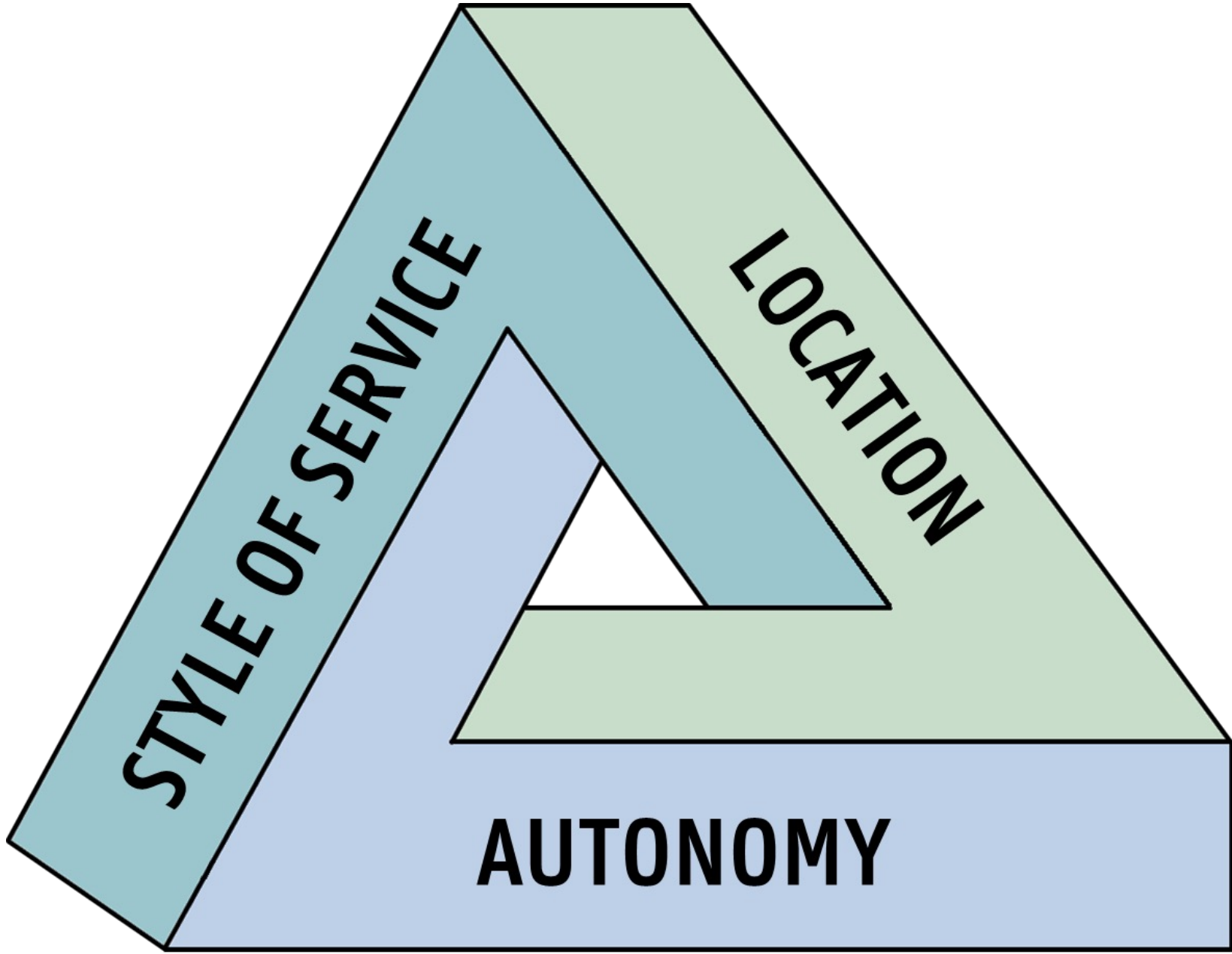
1. PVF als hefboom of knelpunt
2. Ruimtelijke differentiatie obv sociaal-ruimtelijke omgevingsanalyse
3. Slimme ruimtelijke inbedding, architectuur en infrastructuur
4. Functies
5. Interdisciplinaire werkgroepen en samenwerking

1. Evenwicht tussen zorg efficiëntie en leefbaarheid
2. Voorbij het hokjesdenken via intersectorale partnerschappen
3. Sociaal-ruimtelijk verankerde samenwerkingsverbanden
4. Personeelsomkadering en mandaat voor buurtgericht werken

1. Levenstransities en woonaspiraties
2. In beweging blijven overheen sociaal-ruimtelijke relaties en locaties
3. Institutionele cultuur en blijvende professionalisering

STYLE OF SERVICE

LOCATION

AUTONOMY